

Бородий Е.В. Опыт Польши для интеграции Украины в Европейский Союз

Использованы пути Польши к Европейскому Союзу. Раскрыт процесс интеграции основных сфер функционирования государства и гражданского общества Польши накануне ее вступления в ЕС, проблемы, возникшие с возвращением к демократии, реформированием экономики и приведением её отраслей к современным рыночным стандартам. Проанализированы взаимодействие государства, гражданского общества и не государственных организаций Польши с европейскими государствами по вступлению в Союз. Проведено сравнение ситуации в основных сферах Польши с ситуацией в Украине, изложены размышления по использованию Украиной опыта Польши по интегрированию в ЕС. Обосновано, насколько Украина подготовлена к этому процессу. Предложены мероприятия по успешному продвижению Украины к ЕС.

Ключевые слова: интеграция, Европейский Союз, опыт Польши, проблемы, перспективы.

Borodiy O.V. The experience of Poland for integration of Ukraine with the European Union

The ways of Poland toward the European Union are examined. The process of integration of the main spheres of Polish state and civil society, mainly before Poland's entering the UE, is discovered. The problems which were appeared next to the problem of Poland's returning to the democracy, the process of both reforming of the economy of Poland and approaching its branches towards market standards were analyzed. The relationship of state, non-state organizations and civil society of Poland with European countries after obtaining of the membership status at the EU. The situation at the main vital spheres of Ukraine and Poland was compared, and the main statements concerning the thoughts that only the experience of Poland can be good example for Ukraine's integration with the EU were made. The problem of Ukraine's readiness to be member of the EU was reasonably analyzed. The additional measures for successful approaching of Ukraine towards the EU were proposed.

Keywords: Integration, the European Union, the experience of Poland, problems, perspectives.

УДК 388.4:504

Ст. викл. Л.М. Коваль – НЛТУ України, м. Львів

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Висвітлено проблеми орієнтованої комунікативної компетенції у студентів немовних ВНЗ. Основними проблемами, на погляд автора, є засвоєння граматики та вивчення фахової термінології. Зазначено, що для ефективного засвоєння матеріалу потрібно використовувати принцип, згідно з яким викладач не повинен перевіряти фахову компетентність студентів, а має формувати і розвивати комунікативну компетенцію. Крім того, як інший метод вирішення цього питання, розглядається метод проблемного навчання, який є дієвим способом раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів та оптимізації проблеми навчання.

Ключові слова: комунікативна компетенція, фахова термінологія, метод проблемного навчання, фахова компетентність.

Одним із найважливіших складників системи вищої технічної освіти промислово розвинених країн стала підготовка фахівців технічних та економічних спеціальностей з поглибленим фахово спрямованим вивченням іноземної мови.

Метою поглибленого навчання фахово спрямованій іноземній мові у вищих технічних навчальних закладах є оволодіння цією мовою як засобом комунікації, набуття професійно спрямованої іншомовної компетентності для успішного виконання подальшої професійної діяльності.

Студентам – майбутнім фахівцям – необхідно набутти як професійної компетенції, так і комунікативної іншомовної компетенції, яка вважається сформованою, якщо майбутній фахівець використовує іноземну мову, щоб самостійно отримувати і розширювати свої знання і досвід.

Вважаючи комунікативну компетенцію метою і результатом навчання, не варто забувати, що її досягнення можливе лише за умови сформованості лінгвістичної компетенції, як одного із специфічних аспектів навчання іноземної мови (ІМ).

Відомо, що засвоєння граматики іноземної мови викликає великі труднощі у студентів немовних вузів. Надто розтягнуте пояснення граматики, довге і складне викладання граматичних правил у підручниках не можуть зацікавити студентів-не філологів забезпечити позитивну мотивацію.

Ефективним способом у роботі з граматичним матеріалом, що виправдав себе на практиці, є використання опорних граматичних сигналів.

Крім проблеми засвоєння граматики ІМ, існує і є актуальною проблема вивчення фахової термінологічної лексики студентами немовних вузів. Термінологічна лексика необхідна студентам насамперед для читання спеціальних текстів за фахом з метою отримання професійної інформації, для ведення професійно орієнтованої бесіди або дискусії із зарубіжними фахівцями, а також під час написання анотації, реферату чи повідомлення.

Засвоєння студентами фахової термінології, як невід'ємного складника функціональної компетенції є запорукою успішного професійно спрямованого навчання іноземній мові.

Як зазначає Ю.О. Семенчук, вивчення термінологічної лексики під час викладання іноземної мови професійного спрямування буде тим успішнішим й ефективнішим, чим краще зроблений вибір іноземно-мовного фахового матеріалу, який залучається до навчального процесу. Таким базовим матеріалом є, насамперед, тексти фахового спрямування [1, с. 29].

Від змісту відібраного матеріалу буде залежати наскільки ефективно викладач зможе організувати навчальну діяльність на занятті, створити ситуації для пошуку та аналізу визначеної інформації, проконтролювати зміст висловлювань студентів і водночас розвивати їх аналітичне мислення, наукову здогадку, інтуїцію, критичний підхід до вміщеної в текстах інформації, спонукати їх до активної, творчої діяльності, як під час читання текстів, так і в інших видах мовленнєвого спілкування.

За такого підходу до опрацювання термінології у навчальних текстах буде діяти принцип, згідно з яким "викладач забезпечує мову, а студент забезпечує зміст" [1, с. 30]. Таким чином, викладач іноземної мови не повинен перевіряти фахову компетентність студентів, він має формувати і розвивати комунікативну компетенцію студентів з іноземної мови, вчити їх виконувати професійно спрямовану діяльність, застосовуючи спеціальні лінгвістичні засоби. Під час відбору фахової лексики доречно брати до уваги вікові особливості та інтелектуальний рівень студентів, їх професійні інтереси. Обсяг термінологіч-

ної лексики повинен бути достатнім для забезпечення комунікативної діяльності студентів у межах тематики спілкування, визначеною програмою.

Навчання професійно спрямованого говоріння має свої особливості: завдання повинні відповідати таким стабільним вимогам, як заданість ситуації, професійна спрямованість, природність ситуації спілкування, вмотивованість мовленнєвої дії студента, наявність вказівок на дію з матеріалом, новизна. Сьогодні можна з упевненістю стверджувати, що використання методу проблемного навчання є дієвим засобом раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів та оптимізації процесу навчання під час формування англомовної професійно орієнтованої мовленнєвої компетенції.

В основу проблемного навчання покладено систему питань (проблем, завдань), на які студенти не мають готової відповіді. Сутність процесу навчання зводиться до створення ситуації, яка потребує самостійно шукати рішення (проблемна ситуація). Систематичне вирішення проблемних завдань, пошук правильних відповідей на проблемні запитання, власне мисленнєва активність студентів, – ось характерні ознаки проблемного навчання. Запитання є формою подання проблемної задачі.

Бородіна Г.І. вважає, що відповідно до загальної теорії проблемності, проблемне навчання іноземній мові повинно будуватися таким чином, щоб студенти отримували знання не в готовому вигляді, а внаслідок власних розумових зусиль, мобілізації раніше отриманих знань, у процесі вирішення проблемних завдань. Одним із правил створення проблемної ситуації на заняттях з іноземної мови є та умова, що проблемне завдання, яке пропонується, за ступенем складності має відповідати рівню наявності знань та інтелектуальних можливостей студентів. Ще однією обов'язковою умовою формування англомовної професійно орієнтованої мовленнєвої компетенції є участь у вирішенні завдання усієї групи студентів: проблемне навчання використовує діалогічне викладення навчального матеріалу, за якого питання викладача і колективна участь усіх студентів у їх вирішенні є обов'язковими. Наступне, що варто враховувати, – мисленнєва діяльність студентів максимально активізується під час урахування чинника часу (обов'язкова фіксація та обмеження часу, який відводиться на вирішення будь-якого проблемного питання). Тут необхідно зауважити, що використання проблемного методу дає змогу значно збільшити час індивідуальної мовленнєвої діяльності студентів.

Саме серії проблемних завдань розвивають уміння читання літератури за фахом, як базового компонента інформаційної діяльності, відкривають можливості використання іноземної мови для вирішення професійних завдань. Вони забезпечують формування відповідних видів мовленнєвої діяльності, допомагаючи реалізувати основну функцію вивчення іноземної мови – формування у студентів професійної комунікативної компетенції. Враховуючи особливості професійного мислення, творчі завдання дають можливість моделювати реальні ситуації професійної діяльності майбутнього фахівця: у проблемній ситуації студенти вирішують завдання мовного і професійного характеру [2, с. 30].

Таким чином, навчання професійно спрямованого говоріння будується на принципах і критеріях, характерних для навчання ІМ загалом. Але процес навчання має свої особливості, а саме: процес формування профе-

сійно спрямованої компетенції студентів здійснюється поряд з формуванням їхньої професійної компетенції; велике значення для формування англомовної професійно орієнтованої мовленнєвої компетенції має прищеплення лексичних навичок говоріння. Виходячи з основних сфер спілкування, велика увага надається вмінням логічної побудови висловлювання, різноманітним засобам вираження особистого ставлення до події, що обговорюється, та специфічним функціональним умінням. Система вправ для формування англомовної професійно орієнтованої мовленнєвої компетенції дає змогу послідовно здійснювати процес навчання професійно спрямованого говоріння. Послідовність виконання вправ, починаючи з не комунікативних, потім умовно-комунікативних і закінчуючи комунікативними вправами з рольовим ігровим компонентом та методами проблемного навчання, забезпечує неперервне прищеплення навичок спілкування, формування та удосконалення вмінь професійно спрямованого говоріння.

Література

1. Семенчук Ю.О. Вивчення термінологічної лексики у курсі ділової англійської мови. Іноземні мови. – 2003. – № 3. – С. 29-32.
2. Бородіна Г.І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземної мови у немовному вузі. Іноземні мови. – 2005. – № 2. – С. 28-29.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. д-р пед. наук., проф. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Вид-во "Ленвіт", 2003. – 273 с.

Коваль Л.М. Формирование у студентов неязыковых высших учебных заведений англоязычной профессионально ориентированной языковой компетенции

Отражены проблемы ориентированной коммуникативной компетенции у студентов неязыковых ВУЗов. Основными проблемами, которые рассматриваются, по мнению автора являются усвоение грамматики и изучение профессиональной терминологии. Отмечено, что для эффективного усвоения материала следует использовать принцип, согласно которому преподаватель не должен проверять профессиональную компетентность студентов, а должен формировать и развивать коммуникативную компетенцию. Кроме того, как другой метод решения этого вопроса, рассматривается метод проблемной учебы, который является действенным способом рациональной организации учебно-познавательной деятельности студентов и оптимизации проблемы учебы.

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, профессиональная терминология, метод проблемной учебы, профессиональная компетентность.

Koval' L.M. Forming professionally-oriented communicative competence English-language for the students of nonlinguistic higher school

The aim of this article is to enlighten the problem of the oriented communicative competence while studying foreign languages by the students of the non-linguistic higher educational establishments. The main problems considered in this article are grammar understanding and learning of the professional terminology. The article points out that a teacher should not check up professional competence of the students, but to form and develop communicative competence for effective understanding of the material. Besides that the article analyses the method of problem education which is an effective way of rational organization of educational cognitive activity of the students and optimization of the problem of education.

Keywords: communicative competence, professional terminology, cognitive activity.